

Otrdiena, 2022. gada 15. februāris

P9_TA(2022)0023

Valstu nodokļu reformu ietekme uz ES ekonomiku

Eiropas Parlamenta 2022. gada 15. februāra rezolūcija par valstu nodokļu reformu ietekmi uz ES ekonomiku (2021/2074(INI))

(2022/C 342/02)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 110.–113. pantu, kuros ir runa par to tiesību aktu saskaņošanu, kas attiecas uz apgrozījuma nodokli, akcīzes nodokli un citiem netiešo nodokļu veidiem,
- ņemot vērā LESD 114.–118. pantu, kas attiecas uz nodokļiem, kuriem ir netieša ietekme uz vienotā tirgus izveidi,
- ņemot vērā Komisijas 2021. gada ziņojumu par nodokļu uzlikšanu: pārskats par nodokļu politiku ES dalībvalstīs,
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 15. jūlija paziņojumu par rīcības plānu taisnīgas un vienkāršas nodokļu sistēmas izveidei, kas atbalsta ekonomikas atveseļošanas stratēģiju (COM(2020)0312),
- ņemot vērā Komisijas 2021. gada 18. maija paziņojumu “Uzņēmējdarbības nodokļi 21. gadsimtā” (COM(2021)0251),
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 24. septembra paziņojumu “Kapitāla tirgu savienība cilvēku un uzņēmumu labā — jauns rīcības plāns” (COM(2020)0590),
- ņemot vērā konkrētām valstīm adresētos ieteikumus, kurus Komisija publicējusi Eiropas pusgada ietvaros, un tās izvērtējumus attiecībā uz atveseļošanas un noturības plāniem, ko dalībvalstis iesniegušas Atveseļošanas un noturības mehānisma ietvaros,
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada apsekojumu “Nodokļu politika Eiropas Savienībā”,
- ņemot vērā Ekonomikas un finanšu padomes 1997. gada 1. decembra sanāksmes secinājumus par nodokļu politiku: Padomes un dalībvalstu valdību pārstāvju, kas sanāca kopā Padomes 1997. gada 1. decembra sanāksmē, rezolūcija par rīcības kodeksu uzņēmējdarbības nodokļu uzlikšanas jomā — uzkrājumu aplikšanu ar nodokli ⁽¹⁾,
- ņemot vērā Komisijas 2015. gada 29. septembra ziņojumu *Tax reforms in EU Member States 2015 – Tax policy challenges for economic growth and fiscal sustainability* (Nodokļu reformas ES dalībvalstīs 2015. gadā: ar nodokļu politiku saistītie sarežģītie uzdevumi ekonomikas izaugsmes un fiskālās ilgtspējas jomā),
- ņemot vērā pārskatu par preferenciālajiem nodokļu režīmiem, kurus Rīcības kodeksa jautājumu grupa (uzņēmējdarbības nodokļi) izpētījusi kopš tās izveides 1998. gada martā,
- ņemot vērā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) 2021. gada 21. aprīļa ziņojumu *Tax Policy Reforms 2021 – Special Edition on Tax Policy during the COVID-19 Pandemic* (Nodokļu politikas reformas 2021. gadā: īpašais izdevums par nodokļu politiku Covid-19 pandēmijas laikā),

⁽¹⁾ OV C 2, 6.1.1998., 1. lpp.

Otrdiena, 2022. gada 15. februāris

- ņemot vērā divu pīlāru risinājumu ekonomikas digitalizācijas radītajām problēmām nodokļu jomā, par kuru ir vienojusies ESAO/G20 Iekļaujošā struktūra darbam ar nodokļu bāzes samazināšanas un peļņas novirzīšanas jautājumiem,
 - ņemot vērā ESAO 2020. gada 19. maija ziņojumu *Tax and Fiscal Policy in Response to the Coronavirus Crisis: Strengthening Confidence and Resilience* (Nodokļu un fiskālā politika, reaģējot uz koronavīrusa krīzi: uzticēšanās un noturības stiprināšana),
 - ņemot vērā Starptautiskā Valūtas fonda 2021. gada 25. maija politikas pētījumu *Taxing Multinationals in Europe* (Nodokļu uzlikšana starptautiskiem uzņēmumiem Eiropā),
 - ņemot vērā patstāvīgo ziņojumu par ES politikas par kaitējošu nodokļu praksi reformēšanu (tostarp Rīcības kodeksa jautājumu grupas reformu),
 - ņemot vērā 2021. gada 7. oktobra rezolūciju par ES politikas par kaitējošu nodokļu praksi reformēšanu (tostarp Rīcības kodeksa jautājumu grupas reformu) ⁽²⁾,
 - ņemot vērā 2021. gada 16. septembra rezolūciju par ES prasību īstenošanu attiecībā uz apmaiņu ar nodokļu informāciju: progress, gūtā pieredze un risināmās problēmas ⁽³⁾;
 - ņemot vērā 2019. gada 15. janvāra rezolūciju par dzimumu līdztiesību un nodokļu politiku Eiropas Savienībā ⁽⁴⁾,
 - ņemot vērā 2021. gada 21. oktobra rezolūciju par “Pandoras dokumentiem”: ietekme uz centieniem apkarot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un nodokļu apiešanu ⁽⁵⁾,
 - ņemot vērā ES Nodokļu novērošanas centra pētījumu *New forms of tax competition in the European Union: An empirical investigation* (Jauni nodokļu konkurences veidi Eiropas Savienībā: empīrisks pētījums), kas publicēts 2021. gada novembrī,
 - ņemot vērā Padomes 2011. gada 15. februāra Direktīvu 2011/16/ES par administratīvu sadarbību nodokļu jomā un ar ko atceļ Direktīvu 77/799/EEK (Direktīva par administratīvu sadarbību) ⁽⁶⁾,
 - ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,
 - ņemot vērā Ekonomikas un monetārās komitejas ziņojumu (A9-0348/2021),
- A. tā kā jautājums par kaitējošu nodokļu praksi ir skatīts un attiecīgas reformas ierosinātas Parlamenta 2021. gada 7. oktobra rezolūcijā par ES politikas par kaitējošu nodokļu praksi reformēšanu (tostarp Rīcības kodeksa jautājumu grupas reformu); tā kā Covid-19 pandēmijas īstermiņa iedarbība un ilgtermiņa strukturālā pārveide, ko izraisījušas demogrāfiskās tendences, digitalizācija un pārkārtošanās uz bezoglekļa ekonomikas modeli, ir ietekmējušas dalībvalstu izvēli attiecībā uz nākotnes nodokļu politikas projektu;
- B. tā kā, lai gan par nodokļu politiku joprojām galvenokārt atbildīgas ir dalībvalstis, vienotā tirgus darbībai ir nepieciešama saskaņotība un koordinācija nodokļu politikas noteikšanā, lai veicinātu vienotā tirgus integrāciju un nepieļautu nodokļu bāzes samazināšanos; tā kā valstu pasākumi var ietekmēt nodokļu iekasēšanu citās dalībvalstīs un tā kā tiem var būt kropļojoša ietekme gan uz godīgu konkurenci, gan investīcijām;
- C. tā kā nodokļu politikas sadrumstalotība iedzīvotājiem un uzņēmumiem, it īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), rada dažādus šķēršļus vienotajā tirgū, tostarp juridisko nenoteiktību, birokrātiju, nodokļu dubultas uzlikšanas risku un grūtības pieprasīt nodokļu atmaksu; tā kā šie šķēršļi attur no pārrobežu saimnieciskās darbības un var izkropļot

⁽²⁾ Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0416.

⁽³⁾ Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0392.

⁽⁴⁾ OV C 411, 27.11.2020., 38. lpp.

⁽⁵⁾ Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0438.

⁽⁶⁾ OV L 64, 11.3.2011., 1. lpp.

Otrdiena, 2022. gada 15. februāris

vienoto tirgu; tā kā politikas sadrumstalotība rada risku arī nodokļu iestādēm, piemēram, nodokļu dubultas neuzlikšanas un arbitrāžas (piemēram, nodokļu plānošanas un agresīvas nodokļu apiešanas) risku; tā kā dalībvalstis turpina zaudēt nodokļu ieņēmumus kaitējošas nodokļu prakses dēļ, tāpēc ka nav saskaņoti dalībvalstu tiesību akti vai dalībvalstu un trešo valstu tiesību akti, un tā kā saskaņā ar aplēsēm uzņēmumu ienākuma nodokļa apiešanas dēļ zaudētie ieņēmumi ir robežās no 36–37 miljardiem EUR līdz 160–190 miljardiem EUR gadā; tā kā politikas sadrumstalotība nodokļu iestādēm palielina izpildes nodrošināšanas izmaksas;

- D. tā kā ES sociālajā tirgus ekonomikā būtu jānosaka atbilstošs nodokļu līmenis un jāpieņem vienkārši un skaidri nodokļu jomas tiesību akti, lai tie būtu pēc iespējas mazāk kropļojoši; tā kā stabilai nodokļu politikai būtu jāveicina Līguma par Eiropas Savienību 3. pantā noteikto politikas mērķu sasniegšana, kas novestu pie taisnīgākas un ilgtspējīgākas sabiedrības un uzlabotu ES un tās dalībvalstu konkurētspēju; tā kā ekonomikas atveseļošana un sarežģītie risināmie uzdevumi, kas saistīti ar klimata krīzi, ekoloģisko pārkārtošanos un ekonomikas digitalizāciju, ietver pamatīgas pārmaiņas un pašreizējās nodokļu politikas izvērtēšanu no jauna; tā kā fiskālajiem pasākumiem nevajadzētu kavēt privātas iniciatīvas, kas veicina ekonomikas izaugsmi, no jauna aktivizē valstu ekonomiku un veicina darbvietu radīšanu Eiropas Savienībā;
- E. tā kā efektīvas nodokļu sistēmas ir pārredzamas, to prasības ir viegli izpildāmas un tās rada konsekvētus nodokļu ieņēmumus; tā kā uz izaugsmi orientētas nodokļu reformas nodokļu slogu novirza uz patēriņa un īpašuma nodokļiem un to mērķis ir paplašināt nodokļu bāzi;
- F. tā kā valstu nodokļu politikas reformu loģiskais pamats katrā atsevišķā gadījumā ir atšķirīgs, atspoguļojot dalībvalstu ekonomikas strukturālās iezīmes, un var ietvert tādus motīvus kā padarīt nodokļu uzlikšanu drošāku un noteiktāku, nodrošināt iespējas ekonomikas izaugsmei, palielināt ieņēmumus, uzlabot sadali, noteikt ar uzvedību saistītus stimulus un iet kopšoli ar strukturālajām pārmaiņām ekonomikā;
- G. tā kā vispārējais nodokļu uzlikšanas līmenis (ar ko saprot nodokļus un obligātās sociālās iemaksas) starp dalībvalstīm būtiski atšķiras, ko uzskatāmi parāda tas, ka nodokļu attiecība pret IKP dalībvalstīs 2019. gadā bija robežās no 22,1 % Īrijā līdz 46,1 % Dānijā; tā kā kopumā nodokļu slogs Eiropas Savienībā (40,1 %) ir augstāks nekā dažās citās ekonomiski attīstītās valstīs vai valstu apvienībās (ESAO valstīs 2018. gadā šis rādītājs bija vidēji 34,3 %); tā kā vidējā svērtā ar likumu noteiktā uzņēmumu ienākuma nodokļa likme ESAO valstīs bija samazinājusies no 46,52 % 1980. gadā līdz 25,85 % 2020. gadā, proti, par 44 % pēdējos 40 gados;
- H. tā kā nodokļu kopuma struktūra Eiropas Savienībā laikposmā no 2004. gada līdz 2019. gadam visumā bija saglabājusies stabila, savukārt vispārējais nodokļu ieņēmumu līmenis bija nedaudz palielinājies; tā kā nodokļu kopuma struktūra (nodokļu, ar ko apliek ienākumus no darba, patēriņa un kapitālu, vides nodokļa un citu nodokļu īpatsvars) Eiropas Savienībā būtiski atšķiras un dažās dalībvalstīs nodokļu kopuma struktūra ir izaugsmi vairāk veicinoša nekā citās;
- I. tā kā spēcīga nodokļu konkurence Eiropas Savienībā, šķiet, ir bijis galvenais virzītājspēks straujajam uzņēmumu ienākuma nodokļa likmju samazinājumam, kā rezultātā ES vidējā uzņēmumu ienākuma nodokļa likme ir zemāka par vidējo likmi ESAO valstīs;
- J. tā kā pandēmijas laikā daudzas valstis ķērās pie nodokļu reformām, lai atbalstītu ekonomiku, un tā kā tikai daļa šo pasākumu bija īslaicīgi; tā kā šīs nodokļu reformas ietvēra tūlītējus atbalsta pasākumus uzņēmumiem un mājāsaimniecībām, tādus kā maksājumu atlikšana, pastiprināta zaudējumu pārņemšana uz nākamo gadu un paātrināta nodokļu atmaksa, kā arī uz ekonomikas atveseļošanu vērstus stimulējošus pasākumus;
- K. tā kā ESAO/G20 Iekļaujošā struktūra darbam ar nodokļu bāzes samazināšanas un peļņas novirzīšanas jautājumiem ir vienojusies par starptautiskās nodokļu sistēmas divu pīlāru reformu, lai risinātu ekonomikas digitalizācijas radītos sarežģītos uzdevumus, to skaitā minimālās faktiskās uzņēmumu ienākuma nodokļa likmes noteikšanu 15 % apmērā,

Otrdiena, 2022. gada 15. februāris

Vispārīgas piezīmes

1. atgādina, ka dalībvalstis var brīvi lemt par savu ekonomikas politiku un it īpaši par nodokļu politiku ES līgumu robežās un tiktāl, cik tiek nodrošināta ES tiesību aktu transponēšana un pienācīga īstenošana, lai gan šī lēmumu pieņemšanas brīvība var izraisīt politikas sadrumstalotību un nevienlīdzīgus konkurences apstākļus Eiropas Savienībā; atgādina arī, ka tas nodrošina brīvas konkurences iespējas un ierobežo ES vienotā tirgus izkropļojumus;

2. konstatē, ka ES vienotais tirgus, kam ir raksturīga ražošanas faktoru brīvu aprīte un ciešas ekonomiskās attiecības ar kaimiņvalstīm ārpus ES, ir radījis lielas tirdzniecības, investīciju un finanšu plūsmas starp dalībvalstīm; atzīmē, ka šī ciešā savstarpējā atkarība ir padarījusi ikvienas valsts nodokļu bāzi un nodokļu likmes jutīgas pret citu valstu nodokļu bāzi un likmēm un ka tā it īpaši palielina uzņēmumu ienākuma nodokļa netiešo ietekmi;

Ietekme uz MVU

3. atzīmē, ka aplēstās nodokļu saistību izpildes izmaksas lieliem starptautiskiem uzņēmumiem ir aptuveni 2 % no samaksājamiem nodokļiem, savukārt MVU — aptuveni 30 % no samaksājamiem nodokļiem; atgādina, ka ES uzņēmumi, it īpaši MVU, ir galvenie ekonomikas izaugsmes un darbietu radīšanas veicinātāji; atgādina arī, ka dažas dalībvalstis ir izstrādājušas shēmas, saskaņā ar kurām starptautiskā kontekstā gūtajai peļņai piemēro likmi, kas ir zemāka par attiecīgās valsts nominālo likmi, un ka tas MVU nostāda konkurences ziņā neizdevīgākā stāvoklī (?); turklāt atzīmē — empīriskie pierādījumi liecina, ka pastāv tendence lielu starptautisku uzņēmumu gūto peļņu ar nodokli aplikt mazākā mērā nekā vietējo uzņēmumu peļņu un ka tas atspoguļo peļņas novirzīšanu no saistītiem uzņēmumiem, kam tiek piemērota augsta nodokļu likme, uz saistītiem uzņēmumiem, kuriem tiek piemērota zema nodokļu likme;

4. vērš uzmanību uz to, ka atšķirības valstu nodokļu režīmos var radīt šķēršļus tiem MVU, kas cenšas darboties pāri robežām; uzsver, ka salīdzinājumā ar starptautiskiem uzņēmumiem MVU ir mazāk līdzekļu, ko tērēt nodokļu saistību izpildei un nodokļu optimizācijai; norāda, ka MVU nodokļu saistību izpildei izlieto lielāku izdevumu daļu nekā starptautiski uzņēmumi;

5. atzīmē, ka nodokļu bāzes saskaņošana, piemēram, izmantojot kopējo uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzi vai jauno satvaru "Uzņēmējdarbība Eiropā: satvars ienākuma nodoklim" (*BEFIT*), varētu samazināt nodokļu saistību izpildes izmaksas tiem MVU, kas darbojas vairāk nekā vienā dalībvalstī; tādēļ atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par uzņēmējdarbības nodokļiem 21. gadsimtā, kurā teikts, ka "vienotas uzņēmumu ienākuma nodokļa sistēmas neesamība vienotajā tirgū kavē konkurētspēju" un "rada nelabvēlīgus konkurences apstākļus salīdzinājumā ar trešo valstu tirgiem"; atkārtoti norāda, ka peļņas aplikšana ar nodokli tur, kur notiek saimnieciskā darbība, ļaus valdībām piedāvāt vienlīdzīgus konkurences apstākļus saviem MVU; vērš uzmanību uz nepieciešamību nodokļu uzlikšanā uzņēmumiem izmantot taisnīgu un efektīvu formulu nodokļu uzlikšanas tiesību sadalei starp valstīm, kurā tiktu ņemti vērā tādi faktori kā darbaspēks un materiālo pamatlīdzekļu esamība; atzīmē, ka Komisijas *BEFIT* priekšlikumu paredzēts publicēt tikai 2023. gadā; aicina Komisiju paātrināt tā pieņemšanas procesu un aicina dalībvalstis ātri vienoties par ambiciozu priekšlikumu par ES uzņēmumu ienākuma nodokļa noteikumu kopumu;

6. atzīmē, ka Parlaments, apspriežoties ar ekspertiem, valstu parlamentiem un iedzīvotājiem, turpinās izstrādāt vadošus principus pirms Komisijas *BEFIT* priekšlikuma publicēšanas 2023. gadā;

7. atzīmē, ka daudzas dalībvalstis, kā arī ES ir ieviesušas īpašus MVU labvēlīgus režīmus, tādus kā īpaši PVN noteikumi, lai kompensētu to, ka MVU tiek uzliktas augstākas faktiskās nodokļa likmes un ka tiem nākas saskarties ar augstākām nodokļu saistību izpildes izmaksām; uzsver — lai gan šāds īpašs režīms kopumā ir vērtējams pozitīvi, plašas izmantošanas gadījumā tas var radīt papildu izkropļojumus un papildu iespējas agresīvai nodokļu plānošanai, kā arī vēl vairāk palielināt sistēmas vispārējo sarežģītību; aicina dalībvalstis izstrādāt MVU paredzētus nodokļu atviegļojumus tādā veidā, kas ir savienojams ar vispārējo nodokļu režīmu un nemudina MVU palikt maziem;

(?) Komisijas 2019. gada 16. septembra paziņojums presei "State aid: Commission opens in-depth investigation into individual "excess profit" tax rulings granted by Belgium to 39 multinational companies" (Valsts atbalsts: Komisija sāk padziļinātu izmeklēšanu par individuāliem virspeļņas nodokļu nolēmumiem, kurus Beļģija piešķirusi 39 starptautiskiem uzņēmumiem).

Otrdiena, 2022. gada 15. februāris

8. atzīmē — tā kā MVU naudas plūsmas ir ierobežotākas, tie dēļ bieži vien mazākā mērā spēj absorbēt vai finansēt zaudējumus nekā lielāki uzņēmumi; šajā sakarā atzinīgi vērtē Komisijas 2021. gada 18. maija ieteikumu dalībvalstīm par nodokļu režīmu attiecībā uz zaudējumiem Covid-19 krīzes laikā⁽⁸⁾ un aicina dalībvalstis ņemt vērā tajā iekļautos ieteikumus;

Nodokļu politikas saskaņošana un koordinācija

9. vērš uzmanību uz to, ka valstu nodokļu politikas sadrumstalotībai var būt kropļojoša ietekme uz ES vienoto tirgu un ka tā var kaitēt ES ekonomikai; atzinīgi vērtē to, ka ES ir izstrādājusi koordinācijas mehānismus, tādus kā profesionālizvērtēšanas procedūras Rīcības kodeksa jautājumu grupas ietvaros un konkrētām valstīm adresēti ieteikumi Eiropas pusgada kontekstā; uzskata, ka abi šie mehānismi būtu jāuzlabo vēl vairāk; uzsver, ka Rīcības kodeksa jautājumu grupas ietvaros dalībvalstis no jauna izskata, groza vai atceļ tos savus spēkā esošos nodokļu pasākumus, kuri rada kaitējošu nodokļu konkurenci, kā arī atturas no jaunu šāda veida pasākumu ieviešanas nākotnē; šajā sakarā atgādina savu 2021. gada oktobra nostāju, kurā prasīts reformēt Rīcības kodeksa jautājumu grupas kritērijus, darbības jomu un pārvaldību, lai Eiropas Savienībā nodrošinātu taisnīgu nodokļu uzlikšanu;

10. norāda, ka Komisija 2020. gada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos (KVAI) sešām dalībvalstīm ieteica ierobežot agresīvu nodokļu plānošanu; atzīst KVAI labvēlīgo ietekmi uz nepieciešamo nodokļu reformu veicināšanu dalībvalstīs, kuras ir saņēmušas ieteikumus par agresīvu nodokļu plānošanu, un vienlaikus pauž nožēlu par to, ka dažas dalībvalstis vēl nav izpildījušas KVAI par agresīvu nodokļu plānošanu;

11. atgādina, ka Atvēršanas un noturības mehānisms un KVAI, to skaitā attiecībā uz nodokļiem, ir cieši savstarpēji saistīti, kā izklāstīts Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 12. februāra Regulā (ES) 2021/241, ar ko izveido Atvēršanas un noturības mehānismu⁽⁹⁾;

12. vērš uzmanību uz to, ka kopš 2011. gada Direktīva par administratīvu sadarbību (DAC) ietver noteikumus par sadarbību starp dalībvalstu nodokļu iestādēm, lai nodrošinātu vienotā tirgus pienācīgu darbību; atzinīgi vērtē to, ka kopš 2011. gada DAC darbības joma tiek pastāvīgi paplašināta, iekļaujot tajā jaunas darbības sfēras, lai ierobežotu krāpšanu nodokļu jomā un nodokļu apiešanu, un ka pēdējās desmitgadēs ir panākts būtisks progress; atgādina Parlamenta 2021. gada septembrī pieņemto īstenošanas ziņojumu, kurā konstatēti trūkumi, kas kavē DAC efektīvu īstenošanu dalībvalstīs, un uzsvērta nepieciešamība pastiprināt informācijas apmaiņu starp valstu nodokļu iestādēm;

13. atzīmē pašreizējā Padomes lēmumu pieņemšanas procesa robežas reaģēšanā uz leģislatīvajām vajadzībām, kas saistītas ar dalībvalstu rīcības koordinācijas veicināšanu un cīņu pret kaitējošu nodokļu praksi; prasa izpētīt visas LESD piedāvātās iespējas; atgādina, ka LESD 116. pantā noteikto procedūru var piemērot, ja kaitējoša nodokļu prakse kropļo konkurenci iekšējā tirgū;

14. uzsver — lai panāktu nodokļu politikas koordinācijas maksimālu ietekmi, ideālā gadījumā tā būtu veicama starptautiskā līmenī ar G20/ESAO palīdzību; tomēr uzsver arī to, ka sarunu procesā pilnībā būtu jāiesaista jaunattīstības valstis; atzīmē, ka vēsturiski lielāka iespēja tikt pieņemtiem Padomē ir bijusi tiem ES priekšlikumiem par nodokļiem, kuri balstās uz starptautiskiem nolīgumiem;

15. tomēr atzīst, ka starptautiskās sarunās par nodokļu uzlikšanu dažreiz ir grūti panākt vienprātību un ka tāpēc šādas sarunas par starptautiskās nodokļu sistēmas trūkumu novēršanu norit lēni; šādos gadījumos iesaka ES apsvērt iespēju rādīt piemēru ar savu rīcību, neskarot starptautiskās sarunas;

16. atzinīgi vērtē ESAO/G20 Iekļaujošās struktūras ietvaros panākto vēsturisko vienošanos par starptautiskās nodokļu sistēmas reformu, kura balstās uz divu pilāru risinājumu un kuras mērķis ir nodrošināt taisnīgāku peļņas un nodokļu uzlikšanas tiesību sadali starp valstīm attiecībā uz lielākajiem un inenesīgākajiem starptautiskajiem uzņēmumiem (šī vienošanās paredz, ka starptautiskiem uzņēmumiem piemērojamā minimālā faktiskā nodokļa likme ir 15 %); mudina Komisiju un dalībvalstis strādāt kopā un nodrošināt, ka ESAO/G20 Iekļaujošās struktūras vienošanās par diviem pilāriem

⁽⁸⁾ OV L 179, 20.5.2021., 10. lpp.

⁽⁹⁾ OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.

Otrdiena, 2022. gada 15. februāris

tiek transponēta ES tiesību aktos, kā Komisijas priekšsēdētāja paziņojusi savā nodomu vēstulē par stāvokli Savienībā 2021. gadā; aicina Padomi ātri pieņemt attiecīgos priekšlikumus, lai tie stātos spēkā 2023. gadā; aicina dalībvalstis apsvērt iespēju publiski atbalstīt līdzīgu starptautisku nolīgumu noslēgšanu arī par citiem piemērotu nodokļu veidiem;

Ieteikumi un reformu jomas

17. norāda, ka jomās, kas ir ļoti svarīgas vienotā tirgus un kapitāla tirgu savienības darbībai, piemēram, nodokļu uzlikšanas un kapitāla tirgu savienības jomā, ir pamatota lielāka saskaņošana, vai nu izmantojot uzlabotu koordināciju starp dalībvalstīm, vai ES līmeņa pasākumus;

18. uzsver, ka dalībvalstis joprojām izmanto atšķirīgus kritērijus, lai noteiktu rezidences vietu nodokļu vajadzībām, tādējādi radot nodokļu dubultas uzlikšanas vai dubultas neuzlikšanas risku; šajā sakarā atgādina iniciatīvas, kas izklāstītas Komisijas 2020. gada jūlija rīcības plānā, kura mērķis ir tiesību akta priekšlikuma izstrāde līdz 2022. gadam vai 2023. gadam, lai precizētu, kādos gadījumos nodokļu maksātāji, kas Eiropas Savienībā darbojas pāri robežām, ir uzskatāmi par rezidentiem nodokļu vajadzībām; ar nepacietību gaida šo priekšlikumu, kura mērķim vajadzētu būt konsekventākas nodokļu rezidences noteikšanas nodrošināšanai vienotajā tirgū;

19. atzīmē, ka, ņemot vērā digitalizāciju un būtisko paļaušanos uz nemateriāliem aktīviem, kas rada sarežģītas problēmas pašreizējām nodokļu sistēmām, būtu pamatoti noteikt augstu politikas koordinācijas un saskaņošanas pakāpi, lai radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus un nodrošinātu, ka digitālie uzņēmumi sniedz taisnīgu ieguldījumu sabiedrības labā valstīs, kurās tie veic uzņēmējdarbību; atzīmē, ka, neraugoties uz notiekošajām sarunām ES un ESAO līmenī, dažas dalībvalstis ir apņēmīgi virzījušās uz priekšu valsts digitālā nodokļa ieviešanā; atzīmē arī, ka tam ir bijusi labvēlīga ietekme uz starptautiskajām debatēm; uzsver, ka no šiem valsts līmeņa pasākumiem būtu pakāpeniski jāatsakās pēc efektīva starptautiska risinājuma rašanās;

20. atgādina, ka ES piekrita ieviest jaunu, uz digitālo nodevu balstītu, pašu resursu veidu atvēršanas instrumenta *Next Generation EU* finansēšanai, un aicina Komisiju nākt klajā ar alternatīviem priekšlikumiem, kas būs saderīgi ar starptautiskajām saistībām;

21. pauž nožēlu par to, ka atšķirības ienākumu izcelsmes vietā ieturētā nodokļa uzlikšanā un tā atmaksas procedūrās joprojām būtiski kavē turpmāku kapitāla tirgus savienības integrāciju; atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu ierosināt likumdošanas iniciatīvu, lai ieviestu vienotu standartizētu ES mēroga sistēmu atvieglojumu piemērošanai nodokļiem, ko ietur ienākumu izcelsmes vietā;

22. pauž nožēlu par priekšrokas došanu parāda, nevis pašu kapitāla finansēšanai uzņēmumu ienākuma nodokļa uzlikšanā, tādējādi pieļaujot dāsnus procentu maksājumu atskaitījumus no summas, kas apliekama ar nodokli, un tajā pašā laikā neparedzot iespēju līdzīgā veidā atskaitīt pašu kapitāla finansēšanas izmaksas; vērs uzmanību uz strukturālā ziņā neizdevīgo stāvokli, kurā atrodas uzņēmumi, kas ir atkarīgi no pašu kapitāla finansēšanas, it īpaši, ja tie ir jauni un mazi uzņēmumi ar sliktu piekļuvi kredītam; atzīmē, ka priekšrokas došana parāda finansēšanai var sniegt uzņēmumiem stimulu uzņemties pārāk lielu parādu;

23. atzīmē, ka priekšrokas došana parāda finansēšanai būtiski atšķiras starp dalībvalstīm; atzīmē arī to, ka dažas dalībvalstis, lai risinātu šo problēmu, ir noteikušas, ko konkrētas uzņēmumu pašu kapitāla summas netiek apliktas ar nodokli; atgādina, ka daži no šiem atbrīvojumiem ir tikuši izmantoti kā nodokļu likumdošanas nepilnības, lai ļautu starptautiskiem uzņēmumiem mākslīgi atskaitīt valstī noteiktos procentu maksājumus; uzsver — lai izvairītos no izkropļojumiem vienotajā tirgū, par labāku būtu atzīstama kopēja ES līmeņa pieeja;

24. atgādina, ka priekšrokas došanu parāda finansēšanai var novērst, vai nu pieļaujot jaunu to izmaksu atskaitīšanu, kuras saistītas ar pašu kapitāla finansēšanu, vai mazinot iespējas atskaitīt procentu maksājumus; atgādina, ka Parlaments ierosināja ierobežot pārsniedošo aizņemšanās izmaksu atskaitīšanu līdz 20 % no nodokļu maksātāja peļņas pirms procentu, nodokļu, nolietojuma un amortizācijas maksājumiem, taču Padome pieņēma augstāku robežvērtību, proti, 30 %⁽¹⁰⁾; atgādina — ESAO uzskata, ka 30 % robežvērtība, iespējams, ir pārāk augsta, lai efektīvi novērstu nodokļu bāzes samazināšanos un peļņas novirzīšanu⁽¹¹⁾;

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta 2016. gada 8. jūnija nostāja attiecībā uz priekšlikumu Padomes direktīvai, ar ko paredz noteikumus tādas nodokļu apiešanas prakses novēršanai, kas tieši ietekmē iekšējā tirgus darbību (OV C 86, 6.3.2018., 176. lpp.).

⁽¹¹⁾ ESAO, *Public Discussion Draft – BEPS Action 4: Interest Deductions And Other Financial Payments* (sabiedriskās apspriešanas rezultātu apkopojuma projekts "BEPS 4. darbība: procentu maksājumu atskaitījumi un citi finanšu maksājumi"), 2014. g.

Otrdiena, 2022. gada 15. februāris

25. ar nepacietību gaida Komisijas priekšlikumu par konkrētu summu neaplikšanu ar nodokli, lai mazinātu priekšrokas došanu parāda finansēšanai; mudina Komisiju veikt visaptverošu ietekmes izvērtējumu un iekļaut efektīvus noteikumus cīņai pret nodokļu apiešanu, lai nepieļautu, ka noteikums par noteiktu summu neaplikšanu ar nodokli tiek izmantots kā jauns instruments nodokļu bāzes samazināšanai;

26. atzīmē, ka faktiskā minimālā nodokļa likme (FMNL) var būt izšķirošs faktors, kad uzņēmumi pieņem lēmumu par investēšanu, līdzās tādiem faktoriem kā infrastruktūras kvalitāte, izglītota un veselīga darbaspēka pieejamība un valsts stabilitāte⁽¹²⁾; atzīmē, ka FMNL būtiski atšķiras starp dalībvalstīm; aicina Komisiju izpētīt, vai dažas dalībvalstis nekropļo konkurenci, mērķīgi pazeminot savu FMNL, piemēram, izmantojot paātrinātas amortizācijas grafiku vai koriģējot atsevišķu posteņu atskaitīšanu no summas, kas apliekama ar nodokli, un par izdarītajiem secinājumiem informēt Parlamentu;

27. atzīmē — lai gan nodokļu nolēmumi var uzņēmumiem sniegt juridisko skaidrību, pastāv iespēja tos ļaunprātīgi izmantot, piešķirot preferenciālu nodokļu režīmu; tomēr norāda, ka par labāko atzīstamais veids, kā nodrošināt juridisko skaidrību, būtu vienkārša nodokļu sistēma;

28. atzinīgi vērtē to, ka Komisija vēlas izmantot savu konstitucionālo lomu, lai cīnītos pret konkurences izkropļojumiem, izmantojot konkurences tiesības; pauž nožēlu, ka dalībvalstu tiesas un Eiropas Savienības Tiesa ir atcēlušas vairākus nesenus Komisijas lēmumus lielu uzmanību piesaistījušās konkurences lietās nodokļu uzlikšanas jomā;

29. vērš uzmanību uz to, ka privātai pētniecībai un attīstībai fiskāli atbildīgā veidā piemēroti nodokļu stimuli (piemēram, izmantojot nodokļu kredītu, palielinātas ar nodokli neapliekamās summas vai koriģētu amortizācijas grafiku) var palīdzēt palielināt valsts kopējos izdevumus pētniecībai un attīstībai un ka šādi izdevumu palielināšanai bieži vien ir labvēlīga netiešā ietekme; tomēr pauž bažas par to, ka daži nodokļu stimulu veidi, tādi kā "patentlodzīņa" režīms / labvēlīgāka nodokļu režīma piemērošana intelektuālajam īpašumam, tikpat kā nemaz nepalielina izdevumus pētniecībai un attīstībai un patiesībā var izkropļot vienoto tirgu, veicinot peļņas novirzīšanu un agresīvu nodokļu plānošanu; atzīmē, ka nodokļu stimulu mērķim vajadzētu būt investīciju piesaistei reālajā ekonomikā un ka tāpēc tiem būtu jābalstās uz izdevumiem, nevis uz peļņu, lai uzmanību vairāk koncentrētu uz investīcijām; aicina Komisiju ierosināt pamatnostādnes par nodokļu stimuliem, kas nekropļo vienoto tirgu, šajā nolūkā it īpaši priekšroku dodot stimuliem, kuri balstās uz izmaksām, ir ierobežoti laikā, regulāri tiek izvērtēti un tiek atcelti, ja tiem nav labvēlīgas ietekmes, ir ierobežoti ģeogrāfiskā tvēruma ziņā un ir daļēji, nevis pilnīgi atbrīvojumi;

30. uzsver, ka varētu būt pamatoti vēl vairāk saskaņot nodokļu stimulus attiecībā uz pētniecības un attīstības izdevumiem; atzīmē, ka tas bija paredzēts Komisijas sākotnējā priekšlikumā par kopējo uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzi; pauž nožēlu par to, ka šis jautājums nav aplūkots nesenoajā paziņojumā par uzņēmējdarbības nodokļiem 21. gadsimtā;

31. atzīmē, ka ievērojama budžetspējas tiek novirzīta, izmantojot nodokļu stimulus atbrīvojumu, atskaitījumu, kredītu, nodokļu samaksas atlikšanas un samazinātu nodokļu likmju veidā; aicina Komisiju sniegt izvērtējumu attiecībā uz visiem neefektīviem nodokļu stimuliem un subsīdijām, it īpaši tiem, kas kaitē videi un rada nelabvēlīgus ekonomikas izkropļojumus; aicina Komisiju Eiropas Savienībā izveidot nodokļu stimulu izvērtēšanas satvaru un noteikt dalībvalstīm pienākumu publicēt nodokļu stimulu fiskālās izmaksas; aicina dalībvalstis katru gadu veikt detalizētu un publisku izmaksu un ieguvumu analīzi attiecībā uz visiem nodokļu jomas noteikumiem; uzskata, ka noteiktība nodokļu jomā būtu lielāka, ja dalībvalstis vienotos par to, kuras nodokļu iniciatīvas nav kropļojošas; aicina Komisiju izdot pamatnostādnes par nodokļu stimuliem, kas nekropļo vienoto tirgu;

32. aicina dalībvalstis panākt kompromisu par stingru, visaptverošu un netiešo nodokļu, galvenokārt PVN, reformu ar augstiem mērķiem; uzsver, ka sarežģītības un birokrātijas mazināšana un pienācīga cīņa pret krāpšanu nodokļu jomā un izvairīšanās no PVN maksāšanas ir ļoti svarīgas, lai saglabātu vienotā tirgus integritāti;

⁽¹²⁾ Pasaules Ekonomikas forums, *The Global Competitiveness Report 2019* (2019. gada ziņojums par globālo konkurētspēju).

Otrdiena, 2022. gada 15. februāris

33. aicina dalībvalstis turpināt nodokļu iestāžu reformēšanu, paātrināt digitalizāciju un sākt īstenot stratēģiskas pieejas, lai sniegtu atbalstu MVU nodokļu saistību izpildē, kā arī apzināt sloga samazināšanas iespējas; aicina dalībvalstis veikt stabilas un pamatīgas reformas nodokļu sistēmu sarežģītības jomā, lai mazinātu birokrātiju, administratīvo slogu un atbilstības nodrošināšanas izmaksas; atgādina, ka augsta pievienotā vērtība ir Eiropas līmeņa sadarbībai šajā jomā un labākās prakses apmaiņai starp nodokļu iestādēm;
34. aicina dalībvalstis labāk izmantot ES programmu "Fiscalis", lai uzlabotu sadarbību starp nodokļu administrācijām reformu īstenošanā; šajā sakarā aicina Komisiju izveidot nodokļu amatpersonām paredzētu Erasmus apmaiņas programmu, lai veicinātu labākās prakses pārņemšanu;
35. prasa Komisijai sekot līdzi jaunām valsts nodokļu reformām vai pandēmijas rezultātā īstenotiem ekonomikas atbalsta pasākumiem — it īpaši tiem, kas nav īslaicīgi, — un uzraudzīt šīs reformas vai pasākumus; aicina dalībvalstis veikt nodokļu sistēmas reformas un izmantot iespējas, ko sniedz ES instrumenti, kuru mērķis ir atbalstīt ekonomikas atveseļošanu; uzsver, ka, veicot šādas reformas, ir jāievēro ES fiskālais satvars; atgādina, ka šādas reformas būtu jāveic, pilnībā ievērojot valstu atbildību nodokļu jautājumos, taču uzsver, ka spēcīga koordinācija starp dalībvalstīm radītu ievērojamu pievienoto vērtību;
36. atbalsta augstus standartus nodokļu maksātāju tiesību ievērošanas jomā, it īpaši attiecībā uz privātumu un datu aizsardzību un sevišķi privātpersonu gadījumā, visos ar nodokļu uzlikšanu saistītos politiskos un likumdošanas procesos;
37. atzīmē, ka lielākajā daļā publiskā iepirkuma procedūru kā vienīgo kritēriju publisko līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai dalībvalstis izmanto viszemāko cenu; atgādina Padomes aicinājumu Komisijai apsvērt veidus, kā novērst kropļojošo ietekmi, ko rada to pretendentu dalība, kuri veic darbības jurisdikcijās, kas iekļautas ES sarakstā ar jurisdikcijām, kuras nodokļu nolūkos nesadarbojas; aicina Komisiju šajā sakarā pārskatīt savu publiskā iepirkuma stratēģiju;

ES rezultātu kopsavilkums nodokļu uzlikšanas jomā

38. pieņem zināšanai Komisijas pašlaik veikto darbu pie ES rezultātu kopsavilkuma nodokļu jomā; iesaka izmantot ekonomiskus rādītājus, kas ļauj identificēt izkropļojumus vienotajā tirgū, tādus kā ārvalstu tiešo investīciju, autoratlīdzības un procentu maksājumu apmērs; vērš uzmanību uz to, ka šādam rezultātu kopsavilkumam būtu jāsekmē cīņa pret kaitējošu nodokļu konkurenci; aicina Komisiju pienācīgi ņemt vērā ievērojamus publisko ieņēmumu zaudējumus, kurus rada valsts nodokļu politika, kas atvieglo nodokļu apiešanu; uzskata, ka šāds rezultātu kopsavilkums nodokļu jomā ir jāveido kā instruments, kas dalībvalstīm palīdz veikt stabilas un pamatīgas nodokļu reformas; brīdina no šāda rezultātu kopsavilkuma izmantošanas konkrētu dalībvalstu kaunināšanai, tomēr uzskata, ka tas var veicināt debates par nepieciešamajām reformām; mudina šāda rezultātu kopsavilkuma izstrādē cieši sadarboties ar esošajām Eiropas platformām; uzskata, ka šis jaunais instruments var noderēt Eiropas pusgada procesā un it īpaši konkrētām valstīm adresēto ieteikumu sagatavošanā;

o

o o

39. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai un dalībvalstu valdībām un parlamentiem.